

Stockholm 2016-09-01

Miljö-och energidepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar på Energimyndighetens rapport Kontrollstation 2017 för elcertifikat – en delredovisning (ER2016:09)

(M2016/01587/Ee)

Branschföreningen Oberoende Elhandlare (OE) har fått Energimyndighetens rapport Kontrollstation 2017 för elcertifikat – en delredovisning (ER2016:09) på remiss och lämnar härmed sina synpunkter på förslaget.

Oberoende Elhandlares grundläggande syn på elcertifikatsystemet

Oberoende Elhandlare är mycket positiva till elcertifikatsystemet, eftersom det är ett marknadsbaserat stödsystem som fungerar väl ihop med den marknadsmodell vi har idag och lika bra när vi om några år övergår till en elhandlarcentrisk modell.

Elcertifikatsystemet har i EU, IEA och Nordiska Rådets utvärderingar fått mycket bra kritik för att vara ett kostnadseffektivt stödsystem som lyckats skapa en betydande utbyggnad av den förnybara energin. Det är ett marknadsbaserat system, som trots att det är relativt små volymer som omsätts har en tillfredsställande prisbildning. Att det finansieras direkt av elkunderna genom att elhandlarna är kvotpliktiga, och inte ingår i statsbudgeten, leder till en ökad stabilitet och långsiktighet som är viktigt för ett marknadsbaserat system.

Det är viktigt med likviditeten på marknaden för elcertifikat och det är därför betydligt bättre att fortsätta med dagens system än att starta något nytt efter 2020. I annat fall försämras de nya elproducenternas möjligheter att finansiera sina investeringar. En fungerande marknad för elcertifikat kommer med största sannolikhet att underlätta för mindre och nya aktörer att komma in på elmarknaden som elproducenter.

OE menar vidare att det är viktigt att spelreglerna för elcertifikaten, vare sig det gäller bränslen eller andra avgörande kriterier, inte ändras kortsiktigt utan får gälla under längre perioder för att möjliggöra för en långsiktighet hos dem som ska investera i ny miljövänlig elproduktion. De förändringar som vi föreslår för kontrollstation för 2017 bör därför vara med även i regelverket efter 2020. Vi avråder också från att göra förändringar av målet som sätts för 2030 under perioden. Det skapar en osäkerhet hos aktörerna, både elhandlare och de som bygger förnybar energi.

OE vill även framhålla att den förnybara elproduktion som elcertifikaten tillför har andra produktionskostnader än den existerande elproduktionen och därmed kommer bjudas in till Nordpool efter en annan utbudskurva. Det kommer att göra att spotmarknaden fungerar bättre tack vare elcertifikaten. Det är också troligt att det blir nya aktörer som bygger en stor del av den nya elproduktionen vilket även det är positivt för konkurrensen.

Elcertifikat efter 2020

I rapporten diskuteras såväl alternativet om det ska införas ett nytt mål för elcertifikatsystemet efter 2020, som alternativet att det inte införs ett nytt mål efter år 2020. I det första fallet menar Energimyndigheten att det inte finns behov av någon stoppregel med tidpunkt för godkännande av anläggning och i det senare fallet att det bör införas en tidsgräns som samordnas med Norge.

OE anser att det är bättre att stoppreglerna för godkännande av anläggning inte bör knytas till en tidpunkt utan i första hand kopplas till den uppnådda volymen. Regelverket bör innebära att en begränsning för godkännande kan inträffa när målsättningen är uppnådd, oavsett om det sker före eller efter 2020. Samma stoppregel måste införas för det mål som sätts upp för 2030.

OE:s bedömning är att det kommer krävas stödsystem för förnybar energi även för perioden 2020 till 2030 för att nå de mål som EU satt upp. Vi anser att det bästa alternativet om Sverige ska ha ett stöd till förnybart efter 2020 är att fortsätta med elcertifikatsystemet även om Norge väljer att inte vara med efter 2020. Vi ser det som viktigt att Sverige som är grundare av systemet och erfarenhet av det sedan 2003 tar initiativ till att få med Finland och Danmark som visat intressen för elcertifikat. Det är därför bra om Energimyndigheten redan under sitt eget utredningsarbete samråder med dessa länder för att skapa förutsättningar för ett gemensamt system från 2020.

Oberoende Elhandlare anser därför att det är av största vikt att Sverige sätter nya mål för

2030 i god tid före 2020 och att man tar fram regelverket för perioden efter 2020. Vi anser att Svensk Vindenergis förslag till en fortsättning och utfasning av elcertifikatsystemet till 2030, utan förlängning av systemet, bör utredas vidare av Energimyndigheten.

Genom att behålla 2035 som sista år innebär förslaget att den enda principiella skillnaden mot nuvarande system är att nya kvoter införs efter 2020 för att stimulera en utbyggnad till 2030. I praktiken får producenter endast certifikat till år 2035 oavsett när under perioden från 2021 till 2030 som anläggningen driftsätts. Det innebär att subsidierna till förnybar elproduktion får ett tydligt slut och att det blir en successiv avtrappning av subsidien ju senare en anläggning tas i drift.

Förslaget innebär ett tydligare steg mot att förnybart på sikt skall klara sig på marknadens villkor, utan extra stöd. Nedtrappningen ger incitament att investera tidigt, men nedtrappningen borde samtidigt även sätta press på aktörerna att minska kostnaderna per producerad MWh. Det finns därför god anledning att tro att teknikutvecklingen fortsätter att göra de förnybara kraftslagen billigare och att det i sig innebär att de senare investeringarna kompenseras av lägre investeringskostnader.

OE anser inte att man ska ta in effektfrågan i ett reviderat elcertifikatsystem, det löses bäst genom en övergång till timmätning och andra åtgärder som Ei arbetar med för att skapa ökad efterfrågefleksibilitet. Dessutom har regeringen nyligen förlängt effektreserven som SvK svarar för till 2025.

Sammanfattning

1. Justering av kvotkurvan

OE är positiva till att justera kvotpliktskurvan oftare, men anser att det bör göras årligen för att elanvändningen eller att utbyggnadstakten avviker från prognosticerat. I och med att kvoterna är lagstadgade och kräver riksdagsomröstning blir en teknisk justering en politisk fråga vilket skapar en osäkerhet som påverkar prisbildningen negativt. Vi stödjer därför myndighetens förslag till att kvoterna inte ska vara lagstadgade utan att Energimyndigheten själva skall kunna hantera tekniska justeringar som syftar till att säkerställa att vi når beslutade mål. Det är viktigt att det endast är tekniska justeringar som myndigheten ska kunna göra enligt den modell som togs fram för kontrollstationen för 2015.

Orsaken till dagens stora överskott av elcertifikat belystes väl av Energimyndigheten i

samband med kontrollstationen för 2015. Huvudorsaken är att man 2012, när systemet blev gemensamt med Norge, hade haft en kraftigare utbyggnad än vad man prognosticerat när man fastställde kvotplikten i det gemensamma systemet. Det gör att systemet fortfarande dras med ett stort överskott, trots att kvotplikten ändrades 2015. Vi anser därför att Energimyndigheten bör göra den kommande justeringen 2017 så att överskottet minskas kraftigt fram till 2020. Det innebär självklart ingen justering av den totala mängden elcertifikat som omfattas av kvotplikten för hela perioden fram till 2035. Problemet är av engångskaraktär eftersom man efter kontrollstationen 2015 justerar kvotplikten tätare och nu föreslås permanenta det. OE anser som vi skriver ovan att det kan göras årligen. Efter kontrollstationen 2017 bör de tekniska justeringarna göras helt enligt samma modell.

2. Tidpunkt för godkännande av anläggningar

I dagens regelverk saknas en stoppregel när man uppnått målet 28.4 TWh. Det är avgörande för prisbildningen långsiktigt att man säkerställer hur och när nya anläggningar inte längre kan godkännas för elcertifikat. Det krävs en volymstoppregel och inte endast ett sista datum för godkännande som i Norge. Vårt förslag är att man även inför en bortre tidsgräns som dock kan samordnas med Norges stoppdatum. Regelverket bör innebära att en begränsning för godkännande kan inträffa när målsättningen är uppnådd, oavsett om det sker före eller efter 2020. Samma stoppregel måste införas för det mål som sätts upp för 2030.

För Oberoende Elhandlare

Johan Öhnell

Bo Lindörn